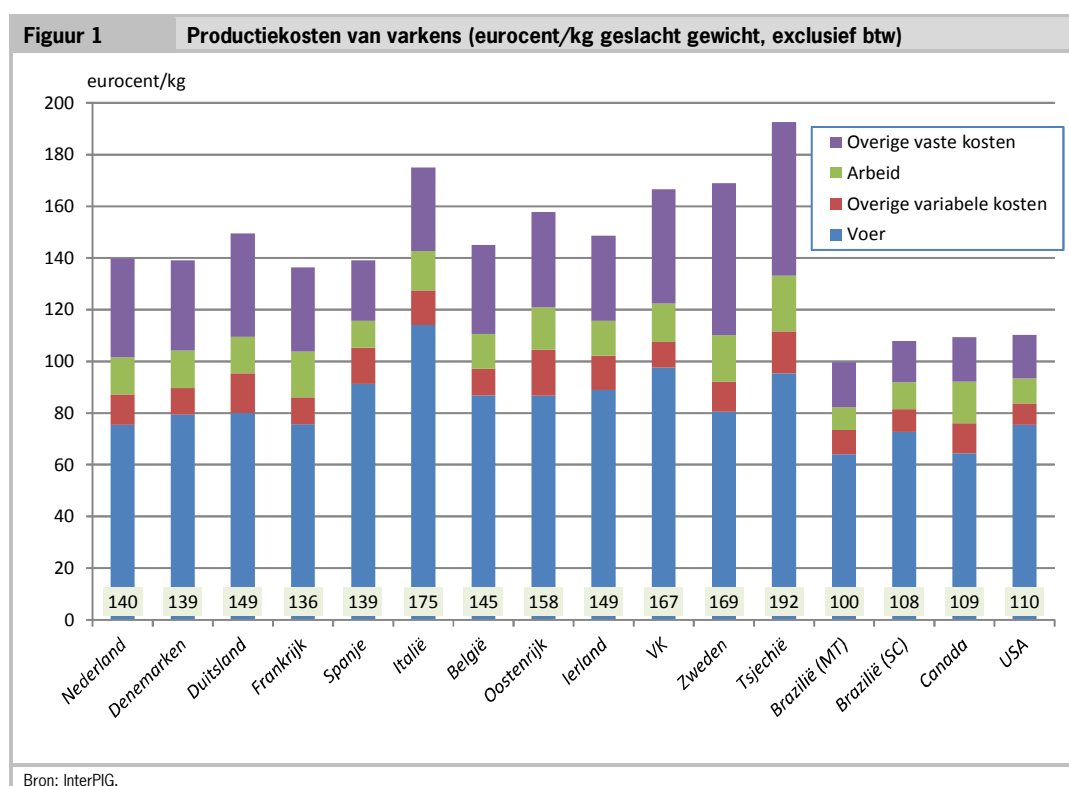

Nederlandse varkenshouderij concurrerend in Europa

Robert Hoste

De kosten van varkensproductie in Nederland in 2010 bedroegen € 1,40 per kg slachtgewicht (exclusief btw). Nederland is hiermee binnen de EU redelijk concurrerend (figuur 1). Frankrijk produceert tegen lagere kosten dan Nederland en ook Denemarken en Spanje komen net iets lager uit dan Nederland. België en Duitsland produceren 5 tot 9 cent duurder. De lagere kosten in Frankrijk hangen samen met iets goedkoper voer en lagere mestkosten. Dit blijkt uit een kostprijsvergelijking door InterPIG.¹

Net als andere jaren staat Nederland samen met Denemarken aan de top qua zeugproductiviteit. Er worden in Nederland jaarlijks 26,5 slachtvarkens per zeug verkocht, gevolgd door 26,2 in Denemarken en 25,1 in Frankrijk. De meeste landen in de vergelijking zitten tussen 22 en 24 verkochte slachtvarkens. Het Verenigd Koninkrijk is met nog geen 21 varkens per zeug nog niet de hekkensluiter: dat is Tsjechië, met ruim 18 varkens.

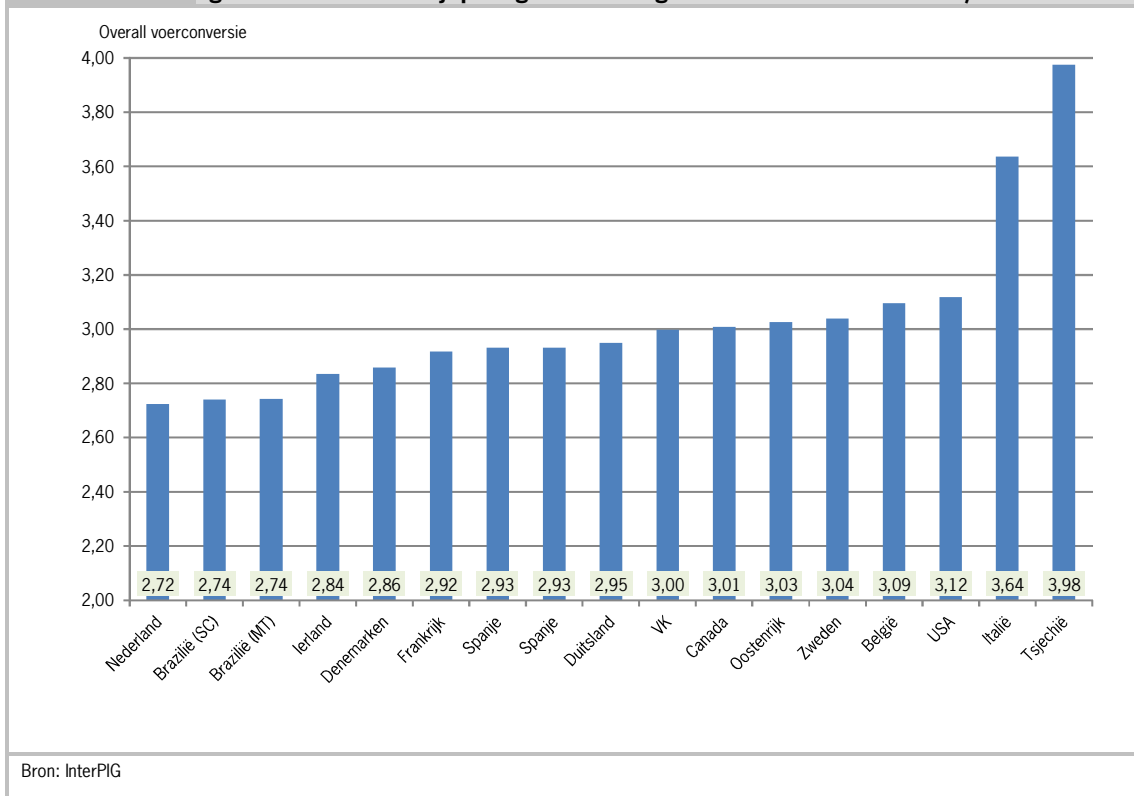
¹ InterPIG is een forum van varkens economen uit 14 landen. Hoofddoel van InterPIG is een jaarlijkse kostprijsvergelijking van varkensproductie. Daarnaast wisselen de leden informatie uit over de varkenssector in de betreffende landen. Het forum startte in 2003 met zes leden; momenteel zijn er leden uit 14 landen. De VS heeft momenteel geen lid, maar er wordt gezocht naar opvolging. De gegevens van de VS zijn niet aangeleverd door het land zelf, maar verzameld uit openbare bronnen. Het forum is in 2011 uitgebreid met Tsjechië, als eerste land in Midden-Europa. Er wordt gestreefd naar verdere uitbreiding van InterPIG in Midden- en Oost-Europa.

Efficiënt voeren

De voerprijs is sinds juni 2010 sterk gestegen, van circa € 21 per 100 kg (exclusief btw) tot bijna € 29 in juli 2011. Daarna is de prijs heel licht gedaald. Gemiddeld over 2010 lag de voerprijs op ruim € 22 per 100 kg (prijs van het volledige voerpakket voor een gesloten varkensbedrijf). Bij het voerprijsniveau van juli 2011 zou de kostprijs in Nederland niet zijn uitgekomen op € 1,40 per kg slachtgewicht, maar op € 1,64 per kg. De ontwikkeling van de voerprijs is in andere landen gelijk met die in Nederland. De betrekkelijk lage voerconversie in Nederland is een voordeel. Zo stegen de voerkosten in België tussen 2009 en 2010 met ruim 5 cent per kg, terwijl die in Nederland vrijwel gelijk bleven. Deels hangt dat echter samen met prijsschommelingen, die in andere landen vaak sneller worden doorgegeven aan de varkenshouder dan in Nederland. Nederland staat samen met Brazilië aan de top qua overall voerconversie (dat is de totale hoeveelheid voer op een gesloten varkensbedrijf, gedeeld door de totale productie aan levend gewicht van de slachtvarkens). Deze bedraagt in Nederland 2,72 (figuur 2). Het voerrantsoen in Brazilië heeft een relatief hoge energiewaarde, verder is de gezondheidsstatus hoog en worden er soms groeibevorderaars ingezet. In andere landen is de overall voerconversie hoger door een lagere zeugenproductiviteit, lagere voerconversie van de vleesvarkens of lager slachtgewicht van de vleesvarkens. De voerconversie in Italië en Tsjechië ligt bijzonder hoog. Hierdoor is de varkenssector in deze landen gevoelig voor voerprijsstijgingen.

Figuur 2 Overall voerconversie (voerconsumptie van zeugen, biggen en vleesvarkens op een gesloten varkensbedrijf per kg levend eindgewicht van de slachtvarkens).

Vaste kosten

De arbeidsinzet in Nederland bedraagt omgerekend 6,8 uur per ton geproduceerd slachtgewicht (op een gesloten bedrijf). Dit is ongeveer gelijk met Denemarken, Spanje en de Verenigde Staten. In andere landen ligt dat duidelijk hoger, bijvoorbeeld in Duitsland en België circa 9 uur en in Frankrijk 10 uur per ton. In andere landen ligt het nog hoger, met uitschieters tot 27 uur in Brazilië (Santa Catarina) en 52 uur in Tsjechië. Er is een duidelijk verband met de prijs van arbeid. In laatstgenoemde landen kost arbeid circa € 4 per uur, terwijl voor Nederland gerekend is met circa € 21 per uur. Dit resulteert in arbeidskosten die variëren van 9 cent per kg geslacht gewicht in Brazilië (Mato Grosso) tot circa 15 cent in West-Europa. Vanaf 2010 zijn er ook enige kosten voor productierechten ingerekend. Alleen de rentekosten zijn ingerekend en voor slechts een derde van de benodigde rechten. Bij een prijs van € 125 per recht betekent dit voor een gesloten bedrijf een kostprijs effect van circa 1 cent per kg slachtgewicht. Kosten zijn dus terughoudend ingerekend, omdat niet voor alle varkens in Nederland rechten zijn aangekocht. Bovendien is het berekende kostenniveau van toepassing op een gemiddeld professioneel bedrijf, terwijl het vooral de goed renderende bedrijven zijn (met een lagere kostprijs) die rechten aanschaffen.

Brazilië gesplitst

Voor het vaststellen van de kosten van varkensproductie in Brazilië is nu onderscheid gemaakt tussen Santa Catarina (SC), het historische varkensproductiegebied in het Zuidoosten, en Mato Grosso (MT), in het westen, waar grote integraties midden in het gebied waar het voer wordt geteeld varkens produceren. De productie in Mato Grosso is met € 1,00 per kg slachtgewicht goedkoper dan in Santa Catarina. Tegenover de lagere productiekosten staan echter hogere transportkosten om het varkensvlees naar bevolkingscentra of de havens te transporteren. De kosten van Brazilië, Canada en de VS liggen op een vrijwel gelijk niveau. De berekende kostprijs van deze landen, uitgedrukt in euro's, is afhankelijk van de wisselkoersen. De relatief hoge waarde van de Braziliaanse real is ongunstig voor de export en daarmee voor de concurrentiepositie van dit land.

Tsjechië nieuwkomer in InterPIG

Tsjechië blijkt een bijzonder hoge kostprijs te hebben van circa € 1,90 per kg, wat circa een derde hoger is dan de kosten in Nederland. Dit verklaart ook de krimpende varkensstapel in Tsjechië. Overigens neemt deze ook af in andere Midden- en Oost-Europese landen. Het aantal verkochte slachtvarkens in Tsjechië ligt op ruim 18, tegen 26,5 per zeug per jaar in Nederland. Ook de voerefficiëntie ligt in dat land fors lager: de overall-voerconversie (kg voer voor alle varkens op een gesloten bedrijf per kg levend slachtgewicht) bedraagt 3,98 tegen 2,72 in Nederland. Bij de huidige hoge voerprijzen is een hoge voerefficiëntie van groot belang. Wel is het voerpakket daar circa 15% goedkoper dan hier.

Toekomst

De Nederlandse varkenssector heeft een zeer efficiënte productie, een goede sector- en ketenstructuur, logistieke voordelen (korte afstanden voor voer, dieren en kennis) en een grote consumentenmarkt. De hoge kosten voor mestafzet zijn een zware last, evenals de noodzakelijke bedrijfsaanpassingen voor milieu en welzijn (die veel duurder zijn dan in andere landen). Ondanks deze maatschappelijke kosten, die hoger zijn dan in andere landen, is de Nederlandse varkenssector binnen Europa concurrerend. De Nederlandse varkenshouders hebben het momenteel financieel niet gemakkelijk, vooral de zeugenhouders (zie LEI-barometer). Wel zijn Nederlandse varkenshouders al vrij ver met de implementatie van groepshuisvesting. Waar in andere landen het merendeel van de zeugen nog individueel gehuisvest is, moeten varkenshouders voor 2013 nog flinke investeringen doen. Of dat met de huidige financiële situatie gaat lukken is maar de vraag. Op de middellange termijn lijkt de Nederlandse varkenssector binnen Europa zeker concurrerend te zijn.

